

HARJUMAA MAAVARADE TEEMAPLANEERING

Lähteseisukohtade ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsuse (VTK), sh KSH
Tutvustav veebikoosolek

PROTOKOLL

Teams, 16.02.2023
Algusega kell 17.30

Juhatas: *Triin Lepland, Skepast&Puhkim OÜ (töögrupi juht)*
Protokollis: *Kairi Mänd, Skepast&Puhkim OÜ (planeerija)*

PÄEVAKORD:

1. Koosoleku avasõnad – *Kaia Sarnet, RaM, regionaalvaldkonna asekanstler*
2. Teemaplaneeringu (TP) eesmärk ja vajadus –
Harry Kuivkaev, Keskkonnaministeerium (KeM), planeeringu tellija
Alan Rood, Rahandusministeerium (RaM), planeeringu tellija
3. TP meetodika – *Erki Vaguri, Steiger OÜ (planeeringu konsultant)*
4. Mõjude hindamine sh KSH VTK – *Aide Kaar, Skepast&Puhkim OÜ (KSH juhtekspert)*
5. Küsimused ja avatud arutelu

Küsimused ja arutelu:

1. **Küsimus (Erki, kodanik):** Maapõueseaduse järgi on piiranguvöönd kajastatud elumajadest 100 m. Ettepanek on sarnaselt Keskkonnaameti soovitusel määrata ohutuks kauguseks 200-500 m. Kes kompenseerib kaevandustegevusega kaasnevad negatiivsed mõjud - kas arendaja või KOV?

Vastus (KeM, tellija): Planeeringu koostamise käigus hinnatakse kaevandustegevuse mõju elamutele ja ohutut kaugust elamutest. Piiranguvööndi määramisel peab lähtuma seadusest. Maapõueseaduses on määratud, et kaevandamisega ja maapõue kasutamisega tekitatud kahju hüvitab kaevandamisloa omaja. Kui kahju on tekkinud rohkem kui kümme aastat pärast kaevandamisloa lõppemist hüvitab tekkinud kahju riik.

2. **Küsimus (Tarmo Treimann, KÕK):** Kuivõrd TP arvestab varustuskindluse määramisel sellega, mis ulatuses on võimalik kasutusele võtta alternatiivseid maavarasid, sh jäätmete taaskasutus.

Vastus (KeM, tellija): Planeeringus on kavas kirjeldada alternatiivseid materjale ja iseloomustada kasutust. Täpsed kasutusvõimalused määratakse ehitusprojekti hanke või tehniliste kirjelduste juures. Varustuskindluse hindamisel on kavas arvestada ka alternatiivsete materjalidega.

Ene Jürjens (MKM, tellija): Koostamisel on uus Maavarade varustuskindluse hindamise kava, mis on plaanis sel aastal kinnitada. Uus kava tegeleb varasema käsitlusega võrreldes enam logistika (sh ligipääsu teed) ja kohapõhiste aspektidega.

- Küsimus, Liis Keerberg (EOÜ):** Kriteeriumite sisu saab lõplikult määrata tuginedes kaevandamise mõjude hindamisele ning erinevate huvigruppide vahel kokkuleppele jõudmisel (kohalike elanike esindajad, riik kui maavara omanik, kaevandajad jt). Millises KSH protsessi faasis täpsemalt toimub huvigruppide kaasamine kriteeriumides kokku leppimiseks?

Vastus, Aide Kaar (KSH juhtekspert): Mõjude hindamise sh KSH protsess ei ole eraldiseisev, vaid osa planeeringu koostamise protsessist. Kaasamine toimub üheaegselt nii planeeringu lahenduse kui mõjude hindamise tulemuste osas vastavalt lähteseisukohtades toodud kaasamiskavale.

- Küsimus, (Erik, kodanik):** Kas TP-s arvestatakse ka kohaliku omavalitsuse üldplaneeringutega, mille on kooskõlastanud Keskkonnaamet, Maa-amet ja RaM?

Vastus (planeerija): TP koostamisel arvestatakse koostamisel olevate üldplaneeringutega (vt pikemalt LSK ptk 7.5) . TP kaardirakenduses on nähtavad üldplaneeringute asjakohased kihid.

- Küsimus, (kodanik):** Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2030 on seadnud sihiks 30% maismaa-alade kaitse tagamise. Senini on kaitse tagatud väiksemal osal aladel, kuid KeMi eestvedamisel käib kaitsealade laienemise protsess. Kuidas arvestatakse nende, veel piiranguteta, alade väärtustega? Ettekandjad on senini välja öelnud, et arvestatakse vaid piirangutega looduskaitsealade väärtustega.

Vastus, Aide Kaar (KSH juhtekspert): KSH arvestab ka laiemalt taimestiku ja elupaikadega, bioloogilise mitmekesisusega, mis on osa laiemast elurikkusest.

- Küsimus, (Tiia Välk, kodanik):** Kas on kavas maamaksustamise osas nüüd midagi ette võtta, muudatusi teha? Ei ole mõistlik, kui tihehoonestusealal ei saa maa-ala sihtotstarvet muuta ja uus maamaks ka võtab seda alust nagu elamaumaa? See asi läheb justkui vastuollu kui seatakse sellised uued piirangud?

Vastus (töögrupi juht): Maamaksu reguleerimine ei ole teemaplaneeringu ülesanne.

- Küsimus, (Andrus Jõesaar, kodanik):** Kas te võiksite selgitada, mis tingimustel Rohevõrgustik takistab kaevandamise sellele alale planeerimist? Dokumentis oli kirjas, et Rohevõrgustik ei ole takistuseks.

Vastus (planeeringu konsultant): TP arvestab üldplaneeringuga määratud rohevõrgustikuga. TP ei määra rohevõrgustiku paiknemist, aga võib teha ettepanekuid rohevõrgustiku täpsustamiseks, kui see kattub prioriteetse kaevandamisalaga.

- Küsimus, Liis Keerberg (EOÜ):** Millisest õiguslikust alusest lähtub planeeringu uuendamine iga 5 aasta tagant?

Vastus (töögrupi juht): Planeerimisseaduse kohaselt peab nii maakonnaplaneeringut kui üldplaneeringut üle vaatama iga 5 aasta tagant. Ettekandja sõnakasutus oli pisut väär, planeeringut ei uuendata 5 aasta tagant, vaid vaadatakse üle iga 5 aasta tagant. Juhul, kui ülevaatuse käigus selguvad muutmise vajadused, siis on võimalik seda teha läbi uue planeeringu menetluse.

9. **Küsimus (Rein Voog, EMTEL):** Kuidas riik tagab selle, et 2025 aasta lõpuks oleks veel maa-alasid, kus on võimalik kaevandada? Näiteks uute looduskaitsealade moodustamise valguses.

Vastus (tellijad): MKM juhib oma töös tähelepanu konfliktaladele, kus LKA ja perspektiivsed maavaravarud kattuvad omavahel. RaM on andnud tagasidet kooskõlastamise ringil olevatele eelnõudele, et enne looduskaitsealade moodustamist tuleb ära oodata Maavarade TP lahendus.

10. **Küsimus (Rein Voog, EMTEL):** Euroopas ei ole võõras praktika, et ka looduskaitsealadel (LKA) kaevandatakse? Kas seda võimalust käsitletakse?

Vastus (KSH juhtekspert ja töögrupi juht): Ka meil on olemas teoreetiline võimalus kaitstavatel aladel kaevandada. Selleks peab tegevus olema kooskõlas kaitse-eeskirjaga ja olemas peab olema kaitseala valitseja nõusolek. Kindlasti vajab see ühiskondlikku kokkulepet, mis on TP koostamise üks peamisi eesmärke. Eskiislahendus annab vastuse, kas me saavutame kriteeriumite hindamisel soovitud tulemuse ja varustuskindluse vajaduse ilma (piisav kaevandusalade olemasolu), et peaksime LKA alade tingimusi muutma. Samuti eeldab see ühiskondlikku kokkulepet.

11. **Küsimus (Rein Voog, EMTEL):** Kas käitletakse ka 0 stsenaariumit ehk uusi karjääre ei tule ja olemasolevad kaevandatakse ära – milline selle mõju Eesti sotsiaal-majanduslikule olukorrale?

Vastus (KeM): Eesmärk on käsitleda ka 0 stsenaariumit, kuid selle täpsusaste ei ole veel paigas.

12. **Küsimus (Rein Voog, EMTEL):** Kuidas planeeringuprotsess kajastab Tallinna kuldse ringi vastasseisu uute karjääride avamiseks – kas selle õiguslik aspekt on ka kajastatud TP-s?

Vastus (KeM): Paralleelselt TP koostamisega analüüsitakse, kuidas seda olukorda õiguslikult lahendada. Murekoht on ministriumitel teada. KeM on alustanud ka uue Maapõueseaduse välja töötamise protsessiga. Käesoleva aasta aprillis ja mais on kavas korraldada juba esimesed uue seaduse väljatöötamise töörühma koosolekud.

13. **Küsimus (Andrus Jõesaar):** Millal avalikustatakse esimene kaart perspektiivsete maardla aladega?

Vastus (töögrupi juht): Kaardistatud on tänase seisuga olemasolevad andmed, mis on kättesaadavad TP kaardirakenduses. Perspektiivsed kategoriseeritud kaevandusalad avalikustatakse eskiislahenduse etapis (eeldatava ajakava järgi 2023 aasta lõpus).

14. **Küsimus (kodanik):** Palun kirjeldage täpsemalt, kuidas on kaardistatud maavarade vajadus.

Vastus (MKM, tellija): MKM jälgib maavarade vajadust regioonide lõikes (sisendit annavad sh RB ja Transpordiamet). Maavarade vajadus sõltub palju ka poliitilistest otsustest. Vajaduse prognoose vastavalt võimalustele uuendatakse pidevalt.

KeM: Tänane praktika prognooside tegemisel vaatab mineviku kaevandamise mahte. Uus Maavarade varustuskindluse hindamise kava vaatab ka nõudlust (riigi poolt on nõudluse mahud olemas).

15. **Küsimus (Andrus, kodanik):** Kas TP osana on mõeldud ka kaevandusest välja viidava maavara mõjudele taristutele. Mõjud on kohati päris jõulised ja see kulu taastamisele langeb kas kohalikule omavalitsusele ja/või riigile. Siin peaks vast vastutus olema ka selgelt sõnastatud

Vastus (tellija): TP töötab välja põhimõtted ja suunised, kuidas antud temaatikat edaspidi reguleerida.

Harju maakonna maavarade TP LS tutvustus Teamsis

2. Osalejad

Nimi

Alan Rood

Triin Lepland

Rein Voog

Merilin Kalmaru (Guest)

Kaia Sarnet

Harry Kuivkaev

Ester Pindmaa

Heddy Klasen

Ene Jürjens

Helena Gailan

Elin Liik

Egle Smith

Tarmo Treimann KÕK

Carmen Tau

Kerli Lambing

Maigi Tenisson

Andrus Joasaar

Namm Tõnis

Tiit Kaasik

Helen Manguse

Viktoria Burtin

Taavi Rebane

Jüri-Ott Salm

Kaur Kõue

Epp Kuslap

Andrus

Martin Nurme

Karin Sisask

Tiit Rahe

Reeli Sildnik

Liis Keerberg (EOÜ) (Guest)

Janne Tamm

Jan Johanson

Ülle Luiks

Erik

Kristjan Jassik

Moonika Aunpuu

Annemari Vene

Vytautas Martinonis

Kadi Tuul

Liis Jääger

Andres Podra Maardu Linnavalitsus

Andres Põdra Maardu Linnavalitsus

Reet Roosalu
Tiia Välk (külaline)
Marju
jotts@